DEN INTERNATIONALE ØKONOMISKE SITUATION

Det internationale konjunkturopsving i de foregående kvartaler akcellererede i årets sidste kvartal. Opsvingets følgesvend – de kraftige løn- og prisstigninger – skabte på såvel internationalt som nationalt plan stor bekymring. Frankrig, Vesttyskland, Storbritannien og andre vesteuropæiske lande, herunder Schweiz, brugte diskontoforhøjelser som førstehjælp, mens mere dybtgående skridt overvejedes.

Da *USA* ikke fulgte den vesteuropæiske rentepolitik, gav rentedifferencen mellem USA og Vesteuropa anledning til spekulation. Amerikanske investorer så gevinstmuligheder i at lade deres investeringer tilflyde Vesteuropa. Denne spekulation gav henimod årsskiftet øget ustabilitet på det internationale valutamarked. I januar steg de korte rentesatser på det amerikanske pengemarked hurtigere end set i de sidste tre år, og de pengepolitiske myndigheder understøttede udviklingen ved ikke at øge pengemængden. Den økonomiske vækst blev 6,5 pct. og forbrugerprisstigningen 3,5 pct. i 1972. Ser man bort fra betalingsbalanceunderskuddet, må 1972 karakteriseres som et godt år for amerikansk økonomi.

Uroen på valutamarkederne, der fortsat især ramte den italienske lire, fik *Italien* til med virkning fra den 22. januar at følge Frankrigs og Belgiens eksempel og opsplitte valutamarkedet med forskellig kurs på handels- og finansliren. Handelsliren, der vedrører alle officielle valutatransaktioner som varehandel, rejsetrafik og overførsel af penge fra gæstearbejdere, skal herefter handles til den officielle kurs, der om fornødent skal holdes inden for den ifølge EF-aftalerne tilladte margin på 2,25 pct. ved intervention fra centralbanken. Kursen på den finansielle lire skal uden indblanding fra centralbanken bestemmes af udbud og efterspørgsel. Den af devalueringsformodningen og lavrentepolitikken skabte kapitalflugt skulle ved den nævnte opspaltning af valutamarkedet kunne reduceres.

I *Frankrig* søgte regeringen at supplere de sukcessive diskontoforhøjelser med et nyt priskontrolsystem for den private sektor, et generelt prisstop for statslige takster, sænkning af momssatserne og større likviditetskrav for bankerne. Ingen af disse foranstaltninger kunne dog hindre fortsatte store prisstigninger i 4. kvartal.

Storbritanniens vækstempo i årets sidste kvartal var så stort, at 1972's vækst kom op på 3,5 pct. Med den igangværende ekspansion må en vækst

på mellem 5 og 5,5 pct. forventes for 1973, hvis de økonomiske myndigheder er indstillet på at akceptere fortsatte forbrugerprisstigninger på 10 pct. årligt samt et nyt stort underskud på betalingsbalancens løbende poster. Strammes den økonomiske politik, f. eks. i forbindelse med pundets fiksering (pundkursens højde ventes fastlagt omkring marts–april), kan den høje vækstrate blive dæmpet.

Vesttysklands situation lignede Storbritanniens. Vækstraten i sidste kvartal bragte 1972's vækst op på godt 3 pct., og væksttempoet indicerer en dobbelt så kraftig vækst i 1973. Prisstigningerne på ca. 7 pct. i 1972 var mere end det dobbelte af det sædvanemæssige, så også i Vesttyskland kan en stramning af den økonomiske politik snart blive aktuel med den risiko for væksten, dette kan indebære.

Sverige. Trods mange økonomisk-politiske stimulanser blev 1972 endnu et år med en helt utilfredsstillende økonomisk vækst. Til gengæld var inflationsproblemet mindre end i andre lande, og overskuddet på betalingsbalancens løbende poster blev af størrelsesordenen 3,5 mia. svenske kr.

De forestående forhandlinger om en revision af både det internationale monetære system og de vestlige landes handelspolitik over for hinanden vil blive meget vanskelige, hvis man kan bedømme ud fra den kraftige diskussion om disse emner i ugerne omkring årsskiftet. Offentliggørelsen af et amerikansk underskud på handelsbalancen tre gange større end året før fik den amerikanske regering og de økonomiske vismænd til atter at fremhæve, at en reform af det internationale valutasystem skal kædes sammen med de kommende handelspolitiske forhandlinger i GATT. Med direkte adresse til Japan og EF sagde præsident Nixon i sit økonomiske budskab til Kongressen: »Vi har købt ind fra udlandet for hurtigt voksende beløb, men vor eksport, som vi forsøger at anvende som betaling for importen, er stødt på høje skranker – dette gælder især vore landbrugsprodukter«.

25. 1. 1973
H. Thustrup Hansen